

Het programmaboekje van 1923

Nol Verhagen

Ter gelegenheid van de feesten rondom het regeringsjubileum van koningin Wilhelmina werd een programmaboekje gedrukt van niet minder dan 64 bladzijden. Het kostte 25 cent of in hedendaags geld ongeveer € 2,50. Alleen al door de vele advertenties is dat boekje een interessant document, maar daarover later meer.

De organisatie

Men had voor de festiviteiten een hele organisatie opgetuigd in de vorm van een Feestcommissie, met een bestuur en een hele reeks Commissies: voor het bloemen-corso, de financiën, de kinderfeesten, de muziek, de optocht, de sport- en volksspe- len, de versieringen en het vuurwerk. Alles bij elkaar waren er wel zo'n 70 mannen en vrouwen bij de organisatie betrokken.

Het bestuur van de Feestcommissie vond het sowieso een 'kostelijke gewoonte' om koninginndag te vieren: 'Te eeren, die in hoogheid zijn gezeten en dankbaar en

blijde hunne feestdagen mee te leven – ziedaar zoowel uitingen van burgerplicht en burgerdeugd, alsook even zoovele voorwaarden voor handhaving van het gezag, waaraan onlosmakelijk verbonden het geluk van land en volk.' Laat deze zin even tot u doordringen en bedenk hoever men destijds nog verwijderd was van een kroonprins die in de pers onbekommerd 'Prins Pils' werd genoemd en een koninklijke familie die tijdens Koninginnedag meedoet aan een wedstrijd wc-pot gooien.

De 'Vereenigingen'

Het boekje bevat een lijst van maar liefst 58 'Vereenigingen' welke zich hebben opgegeven, om deel te nemen aan de feestviering ter gelegenheid van het Regeneringsjubileum

Bestuur der Feestcommissie.	
H. DE BORDES, Burgemeester van Bussum,	Eere Voorzitter
S. SCHEFFELAAR KLOTS Voorzitter
Mr. A. MOOLENBURGH. Vice-Voorzitter
Mr. W. G. KLOMP Secretaris
J. J. M. GUY DE CORAL Penningmeester
P. A. M. BRAND.	} Bestuursleden
Mej. A. M. DINGER	
C. A. J. VAN DISHOECK	
Mevr. J. HANAU-BAESJOU	
F. G. DE JAGER	
D. WIJNBEEK	

van H.M. de Koningin.' Niet minder dan 28 van die verenigingen dragen in hun naam een teken van hun kerkelijke achtergrond: rooms-katholiek, christelijk, evangelisch, israëlietisch (joods), anti-revolutionair en gereformeerd. Er is zelfs een 'R.K. Vereniging van P.T.T. Personeel'. Iedere verwijzing naar het socialisme ontbreekt. Een min of meer willekeurige greep uit de lijst:

Afdeling Bussum van de Vrijheidsbond; Bussumsche Broodbakkers-Patroonsvereniging; R.K. Vereniging tot Bescherming van Meisjes; Volksbond tegen drankmisbruik; de Bussumsche Burgerwacht; Vereniging van Joodsche Jongelui 'Chesed Neugoriem'; R.K. Vereniging tot bevordering van den Volkszang.

Sport en Spel

Uiteraard bevat het boekje ook een overzicht van de festiviteiten op de drie feestdagen (zie ook elders in dit nummer). De eerste dag, woensdag, was voor de kinderen. Er deden ongeveer 2500 kinderen mee van alle lagere scholen van Bussum. Ze werden verdeeld over twee groepen, de ene helft 's morgens, de andere helft 's middags. Ze vertrokken in optocht vanaf de Brinklaan via de Nassaulaan en de Meerweg naar het nieuwe sportpark. Het feest bestond uit slagbalwedstrijden, hinderniswedlopen, poppenkast en goochelaars. Als aandenken 'zal aan de jongere leerlingen een beker, aan de ouderen het portret van H.M. de Koningin worden uitgereikt'.

Ook op de tweede dag stond er sport op het programma, maar nu voor volwassenen. Er waren 133 deelnemers die in het boekje met name worden genoemd. Het programma voor de dames beperkte zich tot verspringen, balwerpen en hoogspringen. De heren hadden een uitgebreider programma: polsstok hoogspringen, polsstok verspringen, 100 m hardlopen, 1500 m hardlopen, speerwerpen en kogelstoten.

Er waren ook zogenoemde volksspelen: voor de dames en jongens alleen hinder-

niswedloop, voor de heren daarnaast ook nog touwklimmen en boegsprietlopen. Bij dat laatste loopt men over een ronde balk, met het risico in het water of in een zak roet terecht te komen...

De winnaars werden later in de *Bussumsche Courant* bekend gemaakt.

BOAZ-BANK - BUSSUM
Kantoor: HAVENSTRAAT 34 — TELEFOON 247
De Spaarbank der Boaz-Bank geeft eene rente van 4%
Gewaarborgd door hoofdelijke aansprakelijkheid der leden

SOLIEDSTE EN ZEKERSTE GELDBELEGGING

29 Augustus, 1ste dag (morgen).

9 uur. Aubade door de Harmonie „Crescendo” in de muzikent op den Brink.

Kinderfeesten.

Aan de Kinderfeesten nemen ongeveer 2500 kinderen deel, leerlingen van alle lagere scholen dezer gemeente.

8½ uur. Vertrek van de Koningin Wilhelminaschool langs: Brinklaan, Nassaulaan en Meerweg naar het sportterrein. Op verschillende plaatsen langs dezen weg voegen verschillende scholen zich in den stoet.

9 – 12 uur. Slagbalwedstrijden en hinderniswedlopen voor de leerlingen der 6e en 7e klassen en de meisjes der 5e klasse van de School met den Bijbel. Poppenkast en goochelaars (onder leiding van den heer W. van Houten te Amsterdam) voor de leerlingen der 1e, 2e en 5e klassen.

N.B. Na afluop gaan de kinderen op eigen gelegenheid naar huis, voor zoover gewenscht, kunnen ouders hunne kinderen aan het sportterrein afhalen).

TABAK., SIGAREN- EN SIGARETTEN-MAGAZIJN

H. BORGER
SPIEGELSTRAAT 12 - BUSSUM

STEEDS DE MEEST COURANTE MERKEN SIGAREN EN SIGARETTEN UIT EERSTE KLAS FABRIEKEN.

19

De muziek

Op alle dagen werd er gezongen en gemusiceerd, vanaf de aubade door Crescendo op woensdagmorgen tot het concert, eveneens door Crescendo, op vrijdagavond, voorafgaand aan het vuurwerk. De muzikent op de Brink stond daarbij centraal. Daar stond trouwens ook nog de fontein die 25 jaar eerder ter ere van de inhuldiging van koningin Wilhelmina in 1898 was opgericht. Crescendo, destijds nog de enige harmonie van Bussum, had het zo druk dat ze het concert op donderdagavond overlieten aan de Nieuwe Amsterdamsche Orkestvereniging.

Op de Brink werd ook gezongen, op woensdagmorgen door de kinderen van de R.K. Volkszang, op donderdagmiddag door een gelegenheidskoor van 150 zangers en zangeressen, en opnieuw door kinderen op vrijdagochtend. Het (zang)repertoire bestond uit een mengelmoes van vaderlands-lievende, Oranjegezinde en religieuze teksten, die allemaal in het programmaboekje staan afgedrukt. Enkele voorbeelden:

‘Holland is een heerlijk land’; ‘We ruilen toch ons landje niet’; ‘Nederland en Oranje’; ‘Sta pal, mijn dierbaar vaderland’; ‘t Vendel van Nassouën’. Maar ook ‘Wilt heden nu treden’ en ‘Zondagswijding’. Een wat vreemde eend in de bijt was ‘Ave Caesar’ (zij die gaan sterven groeten u), maar dat was dan ook gecomponeerd door Fred Roeske, de voormalige dirigent van Toonkunst Bussum.

Het vuurwerk

Als sluitstuk van de feestelijkheden was er op vrijdagavond om 22.00 uur (10 uur, ver-

meldt het programmaboekje) een groots vuurwerk op de Fransche Kampheide. Het werd verzorgd door de N.V. Vuurwerk- en Illuminatiefabriek, voorheen Koninklijke Nederlandsche Pyrotechnische Fabriek G.J. Ruysch te Utrecht. In het programmaboekje staan maar liefst 49 afzonderlijke ‘nummers’ vermeld, met naam en toelichting.

Zo begon het evenement met een ‘Opening door 3 opstijgende *Meteoren*, die door een zwaren slag het begin aankondigen van het vuurwerk’, direct gevolgd door ‘Omhoogzenden van een *Baldachin-bom*. Buitengewoon luchteffect der moderne Pyrotechniek’. Verderop komen we nog een ‘Garnituur van 10 *Etage-pijlen*’ tegen (‘Opstijgen van groote kunstig gemengde pijlen, die het firmament glanzend kleuren’), een ‘Spel van 25 *Romeinse Kaarsen*’, een ‘*Electrische-diamantwaterval*’ en een ‘*Italiaansche Polypen-bom*. Grootste en nieuwste vinding van de Pyrotechniek. Werpt op groote hoogte glanzende vuurpalmen uit, met talrijke zich steeds uitbreidende vuurarmen’.

Vermelding verdient beslist nummer 45, ‘*Portret van H.M. de Koningin*. Met de jaartallen 1898 – 1923, gedekt door den *Koninklijken Kroon* met het cijfer 25’.

De advertenties

Het boekje bevat meer dan 70 advertenties van een hele, een halve of een derde pagina, die een aardig beeld geven van de plaatselijke middenstand. Het begint met de enkele jaren eerder opgerichte Volksuniversiteit en eindigt met De Amsterdamsche Bazar, de Koningin der Speelgoedmagazijnen op Heerenstraat 1.

Onderweg komen we nog enkele bekenden tegen, zoals Luxe Brood-, Beschuit- en Banketbakkerij P.J. van Breemen, op Laarderweg 10; Slagerij J.A. Verkleij, die zich net op het adres Huizerweg 39 had gevestigd, met een filiaal op Kerkstraat 6, waar hij vandaan kwam; en Horlogemaker

J. GEERLING JR.

HORLOGEMAKER EN GOUDSMID

KERKSTRAAT 17 HOEK KAPELSTRAAT

TELEFOON 1128

Bedenkt

dat het in Uw eigen belang is mijne uitgebreide
sorteering in:

KOEKOEKKLOKKEN

HANG- EN STAANDE KLOKKEN

PENDULES - WEKKERS - HORLOGES

GOUD- EN ZILVERWERKEN

UITSLUITEND 1^E KLAS FABRIKAAT

TEGEN

BUITENGEWOON LAGE PRIJZEN

te bezichtigen

alvorens U tot aankoop dezer artikelen
overgaat.

REPARATIËN SPOEDIG, BILLIJK, SOLIED

36

Jubileumfeestweek in
„CONCORDIA” - BUSSUM

28 Augustus—2 September

**Groote
Schitterende Illuminatie**

In Sprookjesland

Dinsdagavond 28 Augustus tot 2 uur
Feestavond voor het Concordia-strijkje

Woensdag 29 Augustus, middag en avond
's middags 2.30-5 uur, Thé Dansant
's avonds vanaf 8 uur, Soirée Dansante

Donderdag 30 en Vrijdag 31 Augustus
Als Woensdag met ? ? ? ? ?

Zaterdag 1 en Zondag 2 September tot 2 uur
Zomer afscheidconcert
Bal Champêtre met verrassingen

Toegang fl.—. Leden zomerseizoen 1923 f 0,50
's middags f 0,50 " " f 0,25

Vanaf heden tot 27 Augustus verkrijgbaar DOORLOOPENDE
KAARTEN geldig van 28 AUG.—2 SEPT., voor 's middags en
's avonds (z.g.n. Concordia Jubileum-Passepartouts f 4.—)
Voor leden Zomerseizoen 1923 f 2,50.

Ingang 's Gravelandseweg en Wichmanlaan
Rijwielen alleen ingang Wichmanlaan

18

en Goudsmid J. Geerling Jr., Kerkstraat 17 hoek Kapelstraat. De laatste wijst de lezer erop 'dat het in Uw eigen belang is mijne uitgebreide sorteering in koekoekklokken (etc) te bezichtigen alvorens U tot aankoop dezer artikelen overgaat'.

Garage J. de Jong, Lammert Majoorlaan 12, beroemt zich erop de 'Eerste Auto-garage met centrale verwarming te Bussum' te zijn. Zijn advertentie bevat verder de merkwaardige passage 'Voor Heeren Rijders Stalling met het Geheele Onderhoud'.

Tot slot nog even aandacht voor de paginagrote advertentie van Concordia. Daar kon men al op dinsdagavond beginnen te feesten. Tijdens en naast de

feestelijkheden van woensdag tot en met vrijdag was er in Concordia iedere dag 'Thé Dansant en Soirée Dansant' en bovendien kon men op zaterdag en zondag nog even doorfiuven met een 'Zomers Afscheidconcert' en een 'Bal Champêtre' (wat niets anders is dan een openluchtbal).

Het moet al met al een hele belevenis zijn geweest voor de Bussumers van 100 jaar geleden. En enkele weken later konden zij naar zichzelf gaan kijken, want in opdracht van Theater Novum waren er filmopnamen gemaakt van het feest.